

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

1/8

TEM/TTM/KIHU/KIL

MUISTIO
8.11.2022

Energiayhtiöiden vakuusvaatimusten likviditeettitarpeita koskevat kuntien, kuntarahoituksen (SA.104267) sekä valtiovarainministeriön (SA.104224) myöntämät lainamuotoiset valtiontuet

1. Yleistä

Euroopan komissio on 7.10.2022 antamissa päätöksissään hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuviksi Suomen ilmoittamat energiayhtiöiden vakuusmaksujen likviditeettitarpeita koskevat valtiontukiohjelmat (kuntasektorin puiteohjelma SA.104267 sekä valtiovarainministeriön lainaohjelma SA.104224).¹ Komission päätöksen noudattaminen suojaa tuensaajaa ja tukiviranomaista mahdolliselta sääntöjenvastaisen tuen takaisinperinnältä.

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) koordinoi EU:n valtiontukisääntöjen täytäntöönpanoa Suomessa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tukia lukuun ottamatta. Ministeriön tehtävänä on mm. raportoida komissiolle vuosittain kansalliset tukimenot yhteistyössä tukiviranomaisten kanssa, konsultoida tukiviranomaisia ja ilmoittaa valtiontuet Euroopan komissiolle, koordinoida kanteluasioita tukiviranomaisen ja komission välillä, sekä vastata EU:n valtiontukisääntöjen edellyttämän kansallisen sääntelyn valmistelusta. Tässä muistiossa kuvataan yleisesti kriteerejä, jotka perustuvat komission päätöksiin ja päätöksissä sovellettaviin tilapäisiin kriisipuitteisiin.

Komission päätökset perustuvat SEUT 107(3)(b) artiklaan sekä tilapäisen kriisipuitetiedonannon 1 ja 2.3 jaksoon sellaisena kuin ne ovat 21.7.2022-27.10.2022 muutettuna.² Tukiohjelmiä koskevien päätösten ehdot ovat voimassa muuttumattomana, vaikka tilapäisiä kriisipuitteita on sittemmin muutettu.³ Kaikki manner-Suomen kunnat, Kuntarahoitus Oyj sekä valtiovarainministeriö

¹ komission päätös C(2022) 7230 final, 7.10.2022, State Aid SA.104267 (2022/N) – Finland TCF: Subsidised loans in the energy sector, https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202242/SA_104267_20BFB283-0000-CC70-93E7-EC51AF724F1D_37_1.pdf; Komission päätös C(2022) 7232 final State Aid SA.104224 (2022/N) – Finland TCF: Liquidity support to systematically significant electricity producers. Komission päätökset ovat saatavilla vain englanninkielisinä.

² komission Tiedonanto Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisipuitteet talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen 2022/C 131 I/01); (Komission Tiedonanto Muutokset valtiontukitoimenpiteitä koskeviin tilapäisiin kriisipuitteisiin talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen 2022/C 280/01). Ks. konsolidoitu teksti, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02022XC0324%2810%29-20220720>.

³ ks. Komission tiedonanto: Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisipuitteet talouden tukemiseksi

voivat myöntää lainoja. Lainojen ehdot ovat erilaisia. Laina on myönnettävä viimeistään 31.12.2022. Komissio on julkaissut uudet tilapäiset kriisipuitteet 28.10.2022.⁴ Nykyiset, komission 7.10.2022 päätöksiin perustuvat ehdot ovat kuitenkin voimassa kunnes komissio on hyväksynyt Suomen mahdollisesti myöhemmin ilmoittamat muutokset näihin tukiohjelmiin.

Kuntasektorin puiteohjelma pyrkii takaamaan kuntakonserniin kuuluvan tai kuntien ja valtion määräysvallassa olevien sähköä tuottavien tai toimittavien yhtiöiden rahoituksen tilanteessa, jossa yritys tarvitsee rahoitusta energiamarkkinoiden lisääntyneisiin vakuusvaatimuksiin. Lainat voidaan myöntää vain päätöksessä mainittuihin vakuusvaatimuksiin.⁵

Lainan myöntävä taho on ns. tukiviranomainen (kunta, Kuntarahoitus Oyj tai valtiovarainministeriö). Tukiviranomaisella on vastuu varmistaa, että laina täyttää komission valtioneuvoston päätöksen hyväksymisen edellyttämät ehdot (ks. tarkemmin kohta 5, seuranta ja raportointi). Tämä vastuu on aina tuen myöntävällä viranomaisella. Komission päätökset antavat jäsenvaltion viranomaisille mahdollisuuden tukien myöntämiseen, mutta ne eivät edellytä tuen myöntämistä.

Komission kuntasektorin lainaohjelmaa koskevassa päätöksessä hyväksytään myös kunnan myöntämä enintään 100% takaus lainasta, jonka Kuntarahoitus Oyj myöntää sähköyhtiölle.⁶ Suomi katsoi ilmoituksessaan, että takaus on osa kuntasektorin sisäistä riskinjakojärjestelmää, eikä kunnan mahdollisesti perimä takausprovisio tuota etua kunnan taloudelliseen toimintaan. Päätöksessä ei ole ehtoja takausprovisioon määräämistä. Komission mukaan 100% takaus ei tuota tässä erityistilanteessa valtioneuvoston päätösten vastaista lisäetua sähköyhtiölle.

Valtiovarainministeriön lainaohjelman tavoitteena on turvata yhteiskunnan toiminnan ja huoltovarmuuden kannalta yhteiskunnalle tärkeiden energiatuottajien likviditeettitarve vakavassa häiriötilanteessa.

Molemmissa ohjelmissa on mahdollista myöntää lainoja, joita yritykset eivät ehkä saisi tavanomaisissa markkinaolosuhteissa. Sisämarkkinoille soveltuvien lainojen osalta ohjelmien ehdot kuitenkin poikkeavat toisistaan (ks. tarkemmin ohjeiden kohta 3: tuen myöntämisen edellytykset). Lisäksi kohdeyritykset on rajattu eri tavoin kuntasektorin puiteohjelmassa ja valtiovarainministeriön lainaohjelmassa. Kuntien osalta kunnat ja Kuntarahoitus Oyj voivat määrittellä erilaisia ehtoja riippuen omista tarpeistaan ja lainsäädännöllisistä lähtökohdistaan niin kauan kuin päätöksen yleiset ehdot täyttyvät. Valtiovarainministeriön lainaohjelman hinnoitteluehdot sekä muut reunaehdot on määritelty komission hyväksymispäätöksessä. Luottolaitokset tai muut rahoituslaitokset eivät voi olla tuen lopullisia edunsaajia.

Valtiontukea sisältävän lainan mahdollisuus ei poissulje mahdollista markkinaehtoista lainaa tai pääomitusia. Markkinaehtoisuuden todentaminen edellyttää selvitysten tekemistä ennen toimenpiteen toteuttamista, sekä arviota yrityksen tai sektorin muiden tukien mahdollisesta vaikutuksesta markkinaehtoisuuden arviointiin.⁷ Markkinaehtoisuuden todentaminen voi olla vaikeaa. On myös mahdollista, että tietyissä olosuhteissa yritykset eivät saisi lainaa markkinoilta millään ehdoin.

Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen C(2022) 7945 final 28.10.2022.

⁴ ks. Komission tiedonanto: Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisipuitteet talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen C(2022) final, 28.10.2022, https://competition-policy.ec.europa.eu/document/download/5a124a48-62c3-4381-b6dc-641d944440f9_en?filename=2022_temporary_crisis_framework_amendment_28_October_all_languages_0.zip.

⁵ ks. komission päätöksen C(2022) 7230 final 7.10.2022 kohta 21.

⁶ ks. komission päätöksen C(2022) 7230 final 7.10.2022 kohta 14(a).

⁷ ks. tarkemmin komission valtioneuvoston päätöksen (2016/C 262/01) kohdat 73-114.

Komission päätökset eivät estä tuen myöntämistä vaikeuksissa olevalle yritykselle, vaikka tällaisen yrityksen voi olla vaikeaa tai mahdotonta saada lainaa tavanomaisissa markkinaolosuhteissa. Lainanantajalla voi kuitenkin olla muita riskienhallintaan tai muuhun kuin valtiontukisääntelyyn perustuvia syitä olla lainoittamatta vaikeuksissa olevaa yritystä. Kuntien tulee erityisesti kiinnittää huomiota kuntalain edellytyksiin. Kuntarahoitus Oyj:n kunnallisten energiayhtiöiden rahoituksessa kuten kaikessa muussakin Kuntarahoitus Oyj:n rahoituksessa lainoitus voi kohdistua vain Kuntien takauskeskuksesta annetun lain 1a §:n mukaiseen toimintaan.

Sekä kuntasektorin lainoja koskevassa puiteohjelmapäätöksessä, että valtiovarainministeriön lainaohjelmaa koskevassa päätöksessä on yksityiskohtaiset kasautumissäännöt (ks. tarkemmin kohta 4, tuen kasautuminen). Pääsääntöisesti tuki saa kasautua muiden valtiontukisääntöjen kasautumissääntöjen mukaisesti. Kriisipuitteiden 2.3 jakson mukaiset lainat ja 2.2 jakson mukaiset takaukset eivät saa koskea samaa lainapääomaa. Kunnan antama enintään 100% takaus Kuntarahoituksen sähköyhtiölle antamaan lainaan ei kuitenkaan ole tällainen kriisipuitteiden mukainen takaus, ja on erikseen sallittu komission päätöksen C(2022) 7230 14(a) kohdan mukaan. Lisäksi lainapääoman enimmäismäärä ei voi ylittää kriisipuitteiden 50e kohdan enimmäismäärää. Tätä käsitellään jäljempänä.

Lainan myöntävä tukiviranomainen (kunta, Kuntarahoitus Oyj tai valtiovarainministeriö) vastaa, että laina täyttää komission valtiontukipäätöksen hyväksymisen edellyttämät ehdot. Näihin lukeutuu myös avoimuus- ja raportointivelvoitteita (Ks. tarkemmin n kohta 5. Seuranta ja raportointi).

2. Kansallinen oikeusperusta

Kuntasektorin tukiohjelman nojalla myönnettyjen tukien kansallinen oikeusperusta on määritelty komission kuntasektoripäätöksen kohdassa 12 ja valtiovarainministeriön tukiohjelmapäätöksen 10 kohdassa. Tukea voidaan kuntasektorin tukiohjelmassa myöntää kahden lain nojalla: laki kuntien takauskeskuksesta (487/1996) sekä kuntalaki (410/2015).

Valtiovarainministeriön tukiohjelman oikeusperusta on laki valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakauksesta (449/1988) sekä eduskunnan 14.9.2022 hyväksymä kolmas lisätalousarvio vuodelle 2022. Valtiokonttori hallinnoi valtiovarainministeriön tukiohjelmasta myönnettyjä lainoja sen jälkeen, kun valtioneuvosto on tehnyt asiakaskohtaiset päätökset valtiovarainministeriön esittelystä.

Kuntarahoitus Oyj:n myöntämät lainat rahoitetaan Kuntarahoituksen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla liikkeeseen laskemilla joukkovelkakirjalainoilla, jotka Kuntien takauskeskus takaa. Kuntien takauskeskusta valvoo takauskeskustarkastaja. Komissio pitää riittävänä, että ainakin yksi kansalliseen tukitoimenpiteeseen sovellettavista säädöksistä sisältyy päätöksessä määriteltyyn suljettuun oikeusperustalistaan.

Kansallisen tukiviranomaisen on varmistettava, että tukitoimenpiteeseen sovellettava kansallinen oikeusperusta täyttää komission päätöksissä ja 7.10.2022 voimassa olleissa tilapäisissä valtiontukipuitteissa (erityisesti 1 ja 2.3 jaksoissa) asetetut edellytykset. Näihin edellytyksiin kuuluu kirjanpito vaatimuksia sekä jälkiraportointivelvoitteita. Tukiviranomaisen on tuen hakijoille suunnatuissa hakuohjeissa tuotava esiin tuen myöntämisen edellytykset ja muutenkin otettava huomioon komission tukiohjelmapäätöksen ja tilapäisen kriisipuitetiedonannon sisältämät säännökset sellaisena, kuin tiedonanto oli komission päätöksen hyväksymispäivänä 7.10.2022.

3. Tuen myöntämisen edellytykset

Kaikkia lainoja koskevat tietyt yleiset myöntämisedellytykset. Laina koskee vakuusvaatimukseen kohdistuvia käyttöpääomatarpeita eikä sitä voida käyttää investointeihin tai muihin käyttöpääomatarpeisiin. Lainoja voidaan myöntää vain suoraan lopullisille tuensaajille. Luottolaitokset tai muut rahoituslaitokset eivät voi olla tuen lopullisia edunsaajia. Tuen saa myöntää viimeistään 31.12.2022. Luotonantajaa sitova lainapäätös on toisin sanoen tehtävä viimeistään 31.12.2022. Laina voidaan kuitenkin nostaa tätä myöhemmin. Tuen edellytyksenä ei saa olla tuensaajan tuotantotoiminnan tai muun toiminnan siirtäminen Euroopan talousalueen (ETA) jostakin maasta tuen myöntävän jäsenvaltion alueelle.

Tukiviranomaisen on varmistettava, että tukea ei myönnetä yritykselle, johon sovelletaan EU:n asettamia pakotteita, kuten a. henkilöt, yhteisöt tai elimet, jotka on nimenomaisesti mainittu säädöksissä, joissa kyseiset pakotteet asetetaan; b. yritykset, jotka ovat EU:n asettamien pakotteiden kohteena olevien henkilöiden, yhteisöjen tai elinten omistuksessa tai määräysvallassa; tai c. niillä aloilla toimivat yritykset, joihin EU on kohdistanut pakotteita siinä määrin kuin tuki heikentäisi kyseisten pakotteiden tavoitteita. Tukitoimenpiteitä ei saa millään tavoin käyttää EU:n tai sen kansainvälisten kumppaneiden asettamien pakotteiden aiottujen vaikutusten heikentämiseen, ja niiden on oltava täysin sovellettavien asetusten kiertämisen estämistä koskevien sääntöjen mukaisia. Euroopan unioni on julkaissut tietopakettin näistä pakotteista.⁸

Komission valtiontuen käsite -tiedonannon (2016/C 262/01) mukainen yrityksen määritelmä soveltuu myös po. tukiohjelmia tulkittaessa. Näin ollen tuen enimmäismäärää tarkastellaan konsernitasolla (Valtiontuen käsite -tiedonannon 11 kohta). Komissio on kuitenkin vahvistanut aiemmin voimassa olleiden koronakriisiä koskevien puitteiden yhteydessä, että kunnan suoraan omistamia yrityksiä tarkastellaan tuen enimmäismäärää laskettaessa erillisinä yrityksinä, ei konsernina. Kunnan omistama yhtiö tytäryhtiöineen sen sijaan muodostaa konsernin, jota tulee tarkastella mm. tuen kumulaatioehtojen näkökulmasta. Käytännössä tuen enimmäismäärän seuraamisen kannalta on tärkeää, että yrityksiä pyydetään esimerkiksi tukihakemuksessa ilmoittamaan, mitä muita tukia kyseinen yritys (tai konserni, johon yritys kuuluu) on mahdollisesti hakenut tai saanut ja että lainapäätöksessä tuodaan selvästi esiin, että laina on tukea, joka on myönnetty joko kuntasektorin puitetukiohjelman tai valtiovarainministeriön lainaohjelman päätöksen nojalla.

Kuntasektorin puiteohjelman mukaisesti Kuntarahoitus Oyj tai kunta voi myöntää lainan sähköä tuottavalle tai sitä myyvälle yhteisölle, joka kuuluu kuntakonserniin tai on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa (kunnallinen sähköyhtiö). Sähköyhtiössä voi olla vähemmistöomistajina muita tahoja. Ohjelma on avoin kaikille kunnallisille sähköyhtiöille, jotka tuottavat tai myyvät sähköä ja suojaavat toimintojansa johdannaisilla. Laina voi kattaa vakuusmaksut johdannaispörssiä (kuten Nasdaq OMX Commodities), Spot-markkinoilla (NordPool Spot), ta-sausjärjestelmässä (eSETT) sekä kahdenvälisessä kaupassa. Laina ei kuitenkaan voi koskea sellaista pääomaa, jota tarvitaan sellaisessa johdannaiskaupassa, joka ei liity kunnallisten sähköyhtiöiden tuotannon myymiseen tai niiden myyntisopimusten velvoitteiden täyttämiseen.

Lainan enimmäispääoma voidaan laskea joko tilikausien keskimääräisestä liikevaihdosta tai seuraavan kahdentoista kuukauden vakuusvaatimuksista aiheutuvan likviditeettitarpeen perusteella. Laskiessa enimmäispääomaa yrityksen seuraavan 12 kuukauden vakuusvaatimusten perusteella,

⁸ https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_fi.

jos yrityksen on annettava rahoitusvakuuksia energiamarkkinoilla käytävää kauppaa varten, lainan määrä voi kattaa tästä toiminnasta johtuvat likviditeettitarpeet seuraavien 12 kuukauden ajan. Laina ei kuitenkaan voi koskea sellaista pääomaa, jota tarvitaan sellaisessa johdannaiskaupassa, joka ei liity kunnallisten sähköyhtiöiden tuotannon myymiseen tai niiden myyntisopimusten velvoitteiden täyttämiseen. Komissio ei edellytä tiettyä määrämuotoista laskentatapaa, vaan tuentajan on määriteltävä likviditeettitarve esimerkiksi tuensaajan antamien tietojen ja ilmoituksen perusteella. Arviot voivat perustua esimerkiksi yrityksen sisäisiin ennusteisiin johdannaisten hintakehityksestä. Liikevaihtoon perustuvalla kaavalla laskettu lainapääoma voi olla enintään joko 15 prosenttia tuensaajan kolmen viimeksi päättyneen tilikauden keskimääräisestä vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta. Jos toimenpiteen tuensaajat ovat vasta perustettuja yrityksiä, joilla ei ole kolmea suljettua tilinpäätöstä, liikevaihdon keskiarvoon perustuva enimmäismäärä lasketaan sen perusteella, kuinka kauan yritys on ollut olemassa tukihakemuksensa tekohetkellä.

Lainan koron tulee olla vähintään yhtä suuri kuin 1. helmikuuta 2022 sovellettu peruskorko (komission julkaisema 1 vuoden IBOR tai vastaava), johon on lisätty marginaali:

tuensaajatyyppe	Luottoriskimarginaali vuonna 1	Luottoriskimarginaali vuosina 2 ja 3
Pk-yritykset ⁹	25 peruspistettä	50 peruspistettä
Suuret yritykset	50 peruspistettä	100 peruspistettä

Kuntasektorin tukiohjelman vähimmäiskokonaiskoron (peruskorko plus luottoriskimarginaalit) olisi kuitenkin oltava vähintään 10 peruspistettä vuodessa. Komission 1.2.2022 voimassa oleva referenssikorko on -0.49%. Suomen pankin julkaisema Euribor 1.2.22 oli -0.431%. Näin ollen kunta tai Kuntarahoitus Oyj voivat myöntää lainan, jonka kokonaiskorko on suuren yrityksen osalta vähintään 0.10% ensimmäisenä vuonna ja vähintään 0.51% 2. toisena ja kolmantena vuonna, tai pk-yritykselle vähintään 0.10% vuodessa. On epätodennäköistä, että julkisyhteisöjen enimmäisomistama yhtiö voi olla pk -yritys.¹⁰ Lainan enimmäisaika on 3 vuotta.

Mikäli kunta myöntää lainaa Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston, Euroopan koheesiorahaston, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston, Euroopan meri- ja kalatalousrahaston, Euroopan unionin solidaarisuusrahaston, tai koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevan investointialoitteen varoista, kunnan tulee varmistaa näiden rahoitussääntöjen noudattaminen.

Valtiovarainministeriön lainojen tarkoituksena on yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten sähkön johdannaismarkkinoilla toimivien yhtiöiden likviditeetin tilapäinen turvaaminen sähkömarkkinoiden poikkeuksellisessa tilanteessa. Laina voidaan myöntää Suomen kannalta keskeisille toimijoille, joilla on omia voimalaitoksia tai omistusosuuksia yli 100 MW sähköntuotantotehon edestä, tai yhtiöille joiden toiminnan jatkuminen on työ- ja elinkeinoministeriön lausunnon mukaan yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittistä. Tukiohjelma on avoin kaikille sähköntuottajille, jotka käyvät johdannaiskauppaa. Se kattaa Suomen koko maantieteellisen alueen, mukaan lukien Ahvenanmaan. Valtioneuvosto päättää lainojen myöntämisestä valtiovarainministeriön esittelystä. Valtiokonttori hoitaa lainojen ulosmaksut ja hallinnoi lainoja myöntöpäätösten jälkeen.

⁹ Päätöksissä edellytetään, ettei kokonaiskorko voi alittaa 0.10% vuodessa.

¹⁰ ks. puiteiden pk-yrityksen määritelmässä viitattu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 651/2014/EU I liitteen 3(4) artikla, jossa rajoitetuin poikkeuksin yli 25% julkisyhteisöjen omistus edellyttää yrityksen kohtelemista muuna kuin pk-yrityksenä.

Valtiovarainministeriön lainaohjelmassa lainan pääoma voi olla enintään sähkön johdannaismarkkinoiden vakuusvaatimusten kattamiseen vaadittu likviditeettitarve seuraavan 12 kk aikana. Tuenhakijan on toimitettava tukiviranomaiselle hakemuksensa yhteydessä tiedot ja selvitykset, joihin arvio perustuu, mukaan lukien tiedot johdannaismarkkinoiden kehitysodotuksista sekä tiedot tuensaajien johdannaisstrategioista. Valtiovarainministeriö arvioi tarpeet sille toimitettujen tietojen perustella ja myöntää lainaa vain suojaustarpeisiin tehtyjä johdannaispositioita varten.

Valtiovarainministeriön lainaohjelmassa on kiinteitä lisäehtoja, jotka myös määrittelevät lainan hinnoittelua. Lainan korko on 6 kk EURIBOR-korko lisätynä kuuden ensimmäisen kuukauden aikana 10 % marginaalilla ja 12 % marginaalilla seuraavilta kuukausilta. Lainasta peritään järjestelymaksu 2 %. Lisäksi lainanottajan on järjestettävä maksuton suunnattu osakeanti, joka kattaa 1 % yrityksen annin jälkeisestä osakekannasta. Vaihtoehtoisesti lainan marginaalia korotetaan 3 %-yksiköllä. Lainalla tulee olla ensisijaisesti turvaava vakuus. Jos vakuutta ei ole mahdollista asettaa, korotetaan vakuudettoman lainan marginaalia myös 3 %-yksiköllä. Lainan enimmäisaika on kaksi vuotta. Lainan hinnoittelun lisäksi tukiohjelmassa on mm. tuensaajan varojenjakaja ja johdon palkitsemista koskevia rajoittavia ehtoja.

4. Tuen kasautuminen

Ennen tuen myöntämistä tukiviranomaisen selvittävä, onko tuensaaja saanut muita valtiontukia ja tarkistaa, että suunniteltu tuki voidaan näistä huolimatta edelleen myöntää rikkomatta tukien sallittuja enimmäismääriä koskevia sääntöjä. Tuen enimmäismääriä laskettaessa on otettava huomioon kaikkien Suomen viranomaisten kyseiselle yritykselle myöntämät tuet. Keskeinen tuen kasautumissääntö kieltää 2.3 jakson mukaisten lainojen myöntämisen yli yhteensä 12 seuraavan kuukauden vakuuksista johtuviin likviditeettitarpeisiin. Käytännössä yhtiön saamia investointitukia tai uusiutuvan energian tuotantoon liittyviä tukia ei tarvitse ottaa huomioon, mikäli niillä ei ole yhteyttä koronakriisiin tai Ukrainan kriisiin vuoksi hyväksytyihin tukiohjelmiin.

Kriisipuitetiedonannon mukaisia tukitoimenpiteitä voidaan yhdistää toisiinsa kriisipuitetiedonannon yksittäisten jaksosten säännösten mukaisesti. Tukiohjelmien 2.3 jakson mukaisten lainojen pääomaan ei kuitenkaan saa kohdistaa 2.2. jakson mukaista julkista takausta.¹¹ Tuet voivat myös kasautua koronatukiohjelmien SA.57059¹² sekä SA.56995¹³ kanssa edellyttäen, että näiden valtiontukipäätösten kasautumissääntöjä noudatetaan.

Lainoihin sisältyvät tuet voivat kasautua kriisipuitetiedonannon jaksoissa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Päätösten hyväksymishetkellä Suomessa on voimassa kriisipuitetiedonannon

¹¹ Muistion kirjoittamishetkellä Suomessa on voimassa vain yksi 2.2 jakson takausohjelma (ks. tarkemmin alaviite 14). Kunnan 100% takaus kuntarahoituksen sähköyhtiölle myöntämälle lainalle on sallittu päätöksen 14 (a) kohdassa, eikä ole 2.2 jakson mukainen kriisipuitteiden takaus.

¹² Ks. komission päätös C(2020) 2602 final State Aid SA. 57059 (2020/N) – Finland: Scheme of state guarantees and subsidised interest rates for public loans for undertakings under the Temporary Framework for State aid measures to support the economy in the current COVID-19 outbreak 20.04.2020 sekä muutokset C(2021) 1707 final SA.61959 State Aid SA.61959 (2021/N) – Finland COVID-19 – Modification to the schemes SA.56995, SA.57059, SA.57192, SA.57221 and SA.57231 10.3.2021 ja C(2021) 2930 final State Aid SA.62290 (2021/N) – Finland COVID-19: Amendment to the scheme SA.57059 (2020/N) – COVID19: Loan guarantee and subsidised interest rate loan scheme for undertakings most affected by COVID-19.

¹³ Ks. komission päätös C(2020) 2778 final 24.04.2020 State Aid SA.56995 (2020/N) – Finland COVID-19: Framework Scheme for State aid measures (Section 3.1 of the Temporary Framework) muutoksineen, jotka luetellaan komission päätöksessä C(2021) 1707 final State Aid SA.61959 (2021/N) – Finland COVID-19 – Modification to the schemes SA.56995, SA.57059, SA.57192, SA.57221 and SA.57231, 10.3.2021.

2.2. ja 2.3 jaksojen mukainen Finnveran takaus- ja lainaohjelma SA.103386¹⁴ sekä kriisipuitetiedonannon 2.1 jakson mukaisia vähäisiä tukimääriä salliva puitetukiohjelma SA.103159.¹⁵ Kaikki kriisipuitetiedonannon nojalla myönnettyt lainat ja takaukset voivat kasautua eri lainojen osalta edellyttäen, että lainojen kokonaismäärä tuensaajaa kohden ei ylitä takaustukia koskevia 47 kohdan e) alakohdassa tai lainatukea koskevia 50 kohdan e) alakohdassa vahvistettuja kynnyksarvoja. Tuensaajalla voi olla samanaikaisesti useita 2.3 jakson nojalla myönnettyjä lainoja edellyttäen, ettei lainojen kokonaismäärä tuensaajaa kohti ylitä 50 kohdan e) alakohdassa vahvistettuja enimmäismääriä. Vakuuslikviditeettituen osalta tämä enimmäismäärä on todennäköisesti yrityksen myöntöhetkeä seuraavan 12 kuukauden johdannaisvakuuksiin tarvittava likviditeettitarve. Samaa lainapäätösmäärää ei kuitenkaan saa kohdistua sekä 2.3 jakson korkotukea että 2.2. jakson mukaista takaustukea. Tukiviranomaisen on varmistettava, ettei samaan likviditeettitarpeeseen ole myönnetty koronapuitteiden mukaista likviditeettitukea. Näihin tukiohjelmiin kuuluvat Finnveran lainoja ja takauksia koskeva koronatukiohjelma SA.57059 sekä koronatukien puiteohjelma SA.56995.

Lainana myönnettävä tuki saa kasautua de minimis -asetuksen (komission asetus 1407/2013) sekä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (komission asetus 651/2014) nojalla myönnettävän tuen kanssa edellyttäen, että kyseisten säädösten kasautumissääntöjä noudatetaan. De minimis -asetuksen 5 artiklan mukaan de minimis -tuki, jota ei ole kohdennettu tiettyihin tukikelpoisiin kustannuksiin, saa kasautua muun valtiontuen kanssa.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (komission asetus 651/2014) 8 artiklan mukaan tuki, jolla on yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia ja jolle myönnetään poikkeus ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, voi kasautua minkä tahansa muun valtiontuen kanssa, kun kyseiset tukitoimenpiteet koskevat eri yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia. Mikäli tukitoimenpiteet koskevat samoja, osittain tai kokonaan päällekkäisiä tukikelpoisia kustannuksia, saavat ne kasautua ainoastaan silloin kun kasautuminen ei johda kyseiseen tukeen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla sovellettavan tuen enimmäisintensiteetin tai enimmäismäärän ylittymiseen.

5. Seuranta ja raportointi

Lainan myöntävän tahon eli tukiviranomaisen (kunta, Kuntarahoitus Oyj tai valtiovarainministeriö), vastuulla on varmistaa, että laina täyttää kriisipuitteiden 3 jakson mukaiset ehdot:

Tukiviranomaisen on julkaistava merkitykselliset tiedot (ks. yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) 651/2014 liite III) eli tehtävä avoimuusilmoitus jokaisesta puitetukiohjelman nojalla myönnetystä yksittäisestä tuesta, joka ylittää 100 000 euroa komission TAM-järjestelmässä (Transparency Award Module) 12 kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä. TEM:in kilpailullisuustiimi myöntää pyynnöstä tukiviranomaisille tunnukset TAM-järjestelmään. Tukiviranomaisen on lisäksi toimitettava työ- ja elinkeinoministeriön välityksellä komissiolle vuosikertomuksessa edellytetyt tiedot.¹⁶

¹⁴ Komission päätös C(2022) 5134 final 15.7.2022 State Aid SA.103386 (2022/N) – Finland TCF: Guarantee and subsidised loan scheme.

¹⁵ Komission päätös C(2022) 4098 final 13.06.2022 State Aid SA.103159 (2022/N) – Finland TCF: Framework scheme for State aid under Section 2.1 of the Temporary Crisis Framework.

¹⁶ Ks asetus 794/2004/EY muutettuna, konsolidoitu toisinto <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2004/794/2016-12-22> .

Tukiviranomaisen on pidettävä myönnetystä tuesta yksityiskohtaisesti kirjaa. Kirjanpitoon on sisällyttävä kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen sen toteamiseksi, että tarvittavia edellytyksiä on noudatettu, ja se on säilytettävä 10 vuoden ajan tuen myöntämisestä ja toimitettava pyydettyä komissiolle. Kirjanpitoa tarvitaan, sillä komissio voi pyytää lisätietoja myönnetystä tuesta tarkistaakseen erityisesti, onko tukitoimenpiteen hyväksymistä koskevassa komission päätöksessä asetettuja ehtoja noudatettu.

Tukiviranomaisia pyydetään toimittamaan kirjanpitovaatimusta vastaavat tiedot myönnettyistä lainoista työ- ja elinkeinoministeriölle mahdollisimman pian lainan myöntämisen jälkeen. Tietoja tarvitaan, jotta ministeriö voi toteuttaa veloitteen toimittaa komissiolle yhteen kootut tiedot niiden valtiontukitoimenpiteiden käytöstä, joita on toteutettu Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan aiheuttamasta kriisistä ja siihen liittyvistä rajoittavista toimenpiteistä johtuvan talouden vakavan häiriön poistamiseksi. Lisäksi tietoja tarvitaan, jotta usean eri tukiviranomaisen hallinnoiman kuntasektorin puiteohjelman ilmoitettu enimmäisbudjetti ei ylity.

Työ- ja elinkeinoministeriölle voidaan toimittaa em. raportointitietoja palveluosoitteeseen valtiantuki.tem@gov.fi . Valtion tukiviranomaiset voivat pyytää palveluosoitteen kautta neuvoja työ- ja elinkeinoministeriön kilpailullisuus-tiimistä. Kunnille neuvontaa antaa muun muassa mm. Kuntaliitto: <https://www.kuntaliitto.fi/neuvontapyynto> .